

ŠVIETIMO MAINŲ PARAMOS FONDAS

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2019-04-12

į 2019-04-05 Nr. SR-1288

Kopija

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJOS IR JAI PAVALDŽIŲ INSTITUCIJŲ GALIMOS KORUPCIJOS TIKIMYBĖS AUDITO ATASKAITOS

Švietimo mainų paramos fondas (toliau – Fondas) teikia paaiškinimus dėl 2019 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus atlikto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) ir jai pavaldžių institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito pažymoje (toliau – Audito ataskaita) nurodytų galimų pažeidimų. Fondas teikdamas paaiškinimus supranta, jog dėl audito apimčių ir terminų, Audito ataskaitoje galimai liko netikslumų, kurie šalims (ŠMSM, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Fondo) bendradarbiaujant galėtų būti ištaisyti.

Dėl vidaus audito atlikimą ribojančių veiksnių.

1. Fondas mano, jog Audito ataskaitos 1.7. punkte (vidaus auditą ribojantys veiksniai) nurodytos pastabos yra bendro pobūdžio ir taikomos ne visoms Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavaldžioms institucijoms. Pažymime, jog Fondas pateikė visus prašomus dokumentus auditą atliekančių asmenų nurodytais terminais ir apimtimis. Išimtis taikoma tik 2018-12-12 Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Vidaus audito skyriaus prašymui NR. VA3-87(26.8-77), kuriuo buvo prašoma itin didelės apimties susistemintos 2016–2018 m. viešųjų pirkimų informacijos. Atsižvelgiant į tai, kad per ataskaitinį laikotarpį Fondas vykdė daugiau nei 2 000 pirkimų, o raštu NR. VA3-87(26.8-77) buvo suteikta tik 1 darbo diena informacijai susisteminti ir pateikti, Fondas objektyviai neturėjo galimybių prašymo įvykdyti nurodytu terminu (nors dalį informacijos pateikė nurodytu terminu su įsipareigojimu artimiausiu metu pateikti likusius dokumentus), todėl informaciją visa apimtimi pateikė praleidęs terminą 1 darbo dieną. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Fondo nuomone, šios pastabos Fondui netaikomos.

Dėl pirkimų iš esamų ir buvusių darbuotojų.

2. Audito ataskaitoje nustatyta, kad Fondas pirkė paslaugas iš 7 esamų ir buvusių darbuotojų (*asmens duomenys*). Iš dalies nesutinkame su nurodytais teiginiais ir maloniai prašome atsižvelgti į toliau nurodytus argumentus:

2.1. Audito ataskaitoje nurodyta (15 psl.), kad didžiausia sandorių vertė – 3 000 Eur buvo sudaryta su Fondo darbuotoja *asmens duomenys*. Fondas 2019 vasario 7 d. teikdamas

auditoriams dokumentus nurodė, jog Fondo darbuotoja *asmens duomenys* ir paslaugos teikėja *asmens duomenys* yra du skirtingi asmenys, todėl šis asmuo (arba tiksliau – šie asmenys), neturėtų būti įtraukti į Audito ataskaitą. Papildomai, po Audito ataskaitos paskelbimo Fondo darbuotoja *asmens duomenys*, motyvuodama tuo, kad: i) ataskaitoje pateikti duomenys apie jos asmenį yra klaidingi (Fondo darbuotoja *asmens duomenys* nėra teikusi paslaugų Fondui); ii) yra ne viešas asmuo; iii) viešojoje erdvėje pasirodo neigiamo turinio informacija apie kai kuriuos Audito ataskaitoje nurodytus asmenis; iv) yra baiminamasi, jog kiti Audito ataskaitoje nurodyti asmenys bus paviešinti, pateikė žodinį prašymą pašalinti iš Audito ataskaitos *asmens duomenys* asmens duomenis, kad galimai nebūtų formuojama visuomenėje klaidinga nuomonė apie jos asmenį.

2.2. Audito ataskaitoje nurodyta, kad Fondas sudarė paslaugų sutartis su 2 asmenimis (Audito ataskaitos 11 psl. lentelė), kurie tuo metu kartu buvo ir Fondo darbuotojai. Audito ataskaitoje (15 psl.) nurodyta, jog Fondas pirko paslaugas iš „esamų ir buvusių darbuotojų“. Fondas iš gautų ataskaitos duomenų nežino, kokie darbuotojai Audito ataskaitoje įvardinti kaip kartu darbo sutarties pagrindu dirbantys Fonde bei teikiantis teikiantys paslaugas kitų sutartinių santykių pagrindais (galimai Audito ataskaitoje vienas iš šių asmenų yra minėta *asmens duomenys*). Pažymime, kad Fondas nėra pirkęs prekių, paslaugų ar darbų iš asmenų, su kuriais viešojo pirkimo metu Fondą sietų darbo santykiai.

2.3. Audito ataskaitoje (15 puslapis) nurodyta pastaba „Remiantis viešai pateikiama informacija internete, t. y. įstaigos darbuotojų pareigybių aprašymais, įstaigoje projektų paraiškų vertinimas yra viena iš pagrindinių projekto specialisto pareigybės funkcijų. Todėl kyla rizika dėl dvigubo apmokėjimo už tiesioginių funkcijų vykdymą.“. Atsižvelgiant į šio rašto 2.2. punkte nurodytą paaiškinimą, Fondo nuomone ši pastaba Fondui negali būti taikoma – nesant darbuotojų, kurie kartu yra ir paslaugų tiekėjai, dvigubo finansavimo rizika už tą patį darbą yra negalima.

2.4. Pažymėtina, kad Audito ataskaitoje (15 puslapis) nurodytas *asmens duomenys* 2017-02-19 sudarė paslaugų sutartį, o darbo sutartis sudaryta tik 2017-07-24, t. y. Fondas pirkimo metu nežinojo ir negalėjo žinoti, kad šis asmuo sudarys darbo sutartį su Fondu. Pažymėtina, jog šis asmuo nutraukė paslaugų sutartį su Fondu 2017-07-21, todėl Fondo nuomone, būtų tikslinga šį asmenį pašalinti iš Audito ataskaitos.

2.5. Audito ataskaitoje (15 puslapis) nurodytos *asmens duomenys* darbo santykiai su fondu baigėsi 2008 m. Paslaugos buvo pirktos 2017 m. 2018-05-02 su *asmens duomenys* buvo sudaryta darbo sutartis (2017 m. paslaugų sutartis jau buvo pasibaigus).

2.6. Bendro pobūdžio paaiškinimas – Audito ataskaitos 15 puslapyje nurodyta, kad iš 7 darbuotojų 5 atleisti. Sąvoka „atleisti“, remiantis Lietuvos Respublikos Darbo kodeksu, gali sudaryti nuomonę, jog šie asmenys buvo atleisti Fondo iniciatyva dėl darbuotojų darbo tvarkos pažeidimų ar kitų aplinkybių. Pažymime, jog nė vienas nurodytas darbuotojas nebuvo atleistas (t.y. darbo sutartys nebuvo nutrauktos Fondo vienašališka iniciatyva).

2.7. Atsižvelgiant į tai, kad: i) Fondas neperka ir nepirko prekių, paslaugų, darbų iš esamų darbuotojų; ii) Fondas pirko mažos vertės paslaugas iš buvusių darbuotojų, kurių paslaugų teikimo kaina neviršijo lygiavertės paslaugas teikusių asmenų kainų vidurkio; iii) paraiškų vertinimui reikalingos žinios yra specifinio pobūdžio, dėl to galima tik maža galimų paslaugų teikėjų pasiūla; iv) mažoje galimų paslaugų teikėjų pasiūloje didelis (skaičiuojant procentine išraiška nuo galimų tiekėjų) kiekis galimų paslaugų teikėjų yra tiesiogiai suinteresuoti vertinimo rezultatais, todėl iš šių asmenų Fondas negali pirkti paraiškų vertinimo paslaugų, todėl buvę Fondo darbuotojai, nedirbantys suinteresuotose įmonėse, įstaigose, organizacijose ir turintys žinių, patirtį atitinkamoje veikloje, yra vienas iš nedaugelio variantų, siekiant įsigyti kokybiškas ir nešališkas vertinimo paslaugas.

2.8. Draudžiant buvusiems darbuotojams dalyvauti pirkimuose būtų pažeistos perkančiosios organizacijos interesai (įsigyti kokybiškas paslaugas efektyviai naudojant tam

skirtas lėšas) ir buvusių darbuotojų teisės, kuriems būtų draudžiama dalyvauti pirkime, nors kompensacijos dėl tokio nekonkuravimo su kitais galimais dalyviais šie asmenys negauna. Pažymime, jog Fondo darbuotojai nėra valstybės tarnautojai.

2.9. Audito ataskaitoje (15 puslapis) nurodyta, jog Fondas nepateikė sutarčių su paraiškų vertintojais (darbuotojais). Fondas pripažįsta, kad šių duomenų nepateikė, tačiau atitinkamų duomenų audito metu nebuvo prašoma. Paaškinimas teikiamas siekiant pažymėti, jog Audito ataskaitoje 1.7. punkte nurodytos pastabos Fondui netaikomos. Esant prašymui Fondas užtikrina, kad bendradarbiaudamas pateiks visus prašomus dokumentus.

3. Atsižvelgiant į šio rašto 2.1, 2.4. punktuose nurodytas aplinkybes, Fondo nuomone būtų tikslinga peržiūrėti Audito ataskaitoje (11 puslapis) pateiktos lentelės duomenis. Esamų darbuotojų skaičius – 0 (Audito ataskaitoje nurodyta 2), maksimali sandorių vertė (įskaitant net buvusius darbuotojus, kurie Fonde nebedirbo 9 metus) 6835 Eur (audito ataskaitoje 11350 Eur).

Dėl MB „Socialinė reklama“.

4. Audito ataskaitoje (26 puslapis) nurodyta, kad 2017-11-30 pirkime „Epale lektoriaus paslaugos mokymams“ sutartis sudaryta žodžiu (sutarties vertė 1 000 Eur), ir Fondas nepateikė dokumentų, patvirtinančių faktinį šių paslaugų suteikimą įrodančių dokumentų. Fondas pažymi, jog Fondas pateikė PVM sąskaitą – faktūrą, kitų dokumentų iš Fondo nebuvo prašoma. Fondas turi visus paslaugų suteikimą įrodančius dokumentus: dalyvių sąrašą (su dalyvių parašais), mokymų programą ir mokymų medžiagą. Gavęs prašymą pateikti nurodytus dokumentus, Fondas nedelsdamas juos pateiks. Šiuose dokumentuose nurodyti asmens duomenys, todėl be prašymo savo nuožiūra nurodytais dokumentais Fondas nesidalina. Pažymime, jog Fondas auditorių prašymus pateikti dokumentus, kuriuose pateikiami asmens duomenys, laikė ir laiko teisėtais reikalavimais, tačiau savo nuožiūra dokumentų, kurie aiškiai nenurodyti auditorių prašymuose, neteikė (asmens duomenų naudojimo proporcingumo principas – teikti asmens duomenis tokia apimtimi, kiek tai būtina įvykdyti tam tikrą veiksmą – šiuo atveju, įvykdyti auditą atliekančių asmenų reikalavimus prašymų apimtyje).

5. Dėl Audito ataskaitos (26 puslapis) pastabos, jog „MB „Socialinė reklama“ pagrindinė veikla yra socialiniame tinklų marketingas, informacijos apie mokymų paslaugų teikimą įmonė nedeklaruoja“. Nurodytų mokymų tema „Socialinių tinklų komunikacija + „EPALE“ platforma“. Vyko praktiniai mokymai, kuriuose socialinių tinklų marketingu užsiimanti įmonė ir vykdanči EPALÉ projekto viešinimą socialiniuose tinkluose, vedė mokymus, kokiais būdais rekomenduojama socialiniuose tinkluose vykdyti komunikaciją, įskaitant EPALÉ projekto viešinimą, t. y. mokymai buvo šios įmonės vykdomoje praktinės veiklos apimtyje ir šią informaciją Fondas žinojo vykdydamas pirkimą. Audito ataskaitoje nurodytas teiginys (49 puslapis, Audito ataskaitos išvados), jog Fondas parenka nekompetentingus teikėjus, Fondo nuomone, yra neatitinkantis tikrovės. Fondo nuomone, Audito ataskaitoje nurodytas internetinis puslapis, kuriuo remtasi Audito ataskaitoje, nėra ir negali būti vienintelis pagrindas įvertinant paslaugų teikėjo kvalifikaciją.

6. Dėl Audito ataskaitoje (26 puslapis) 2017-03-09 ir 2017-04-18 pirkimų (sutarties vertės atitinkamai 7 986 ir 18 140,32 Eur). 2017-04-18 pirkimas (sudarytos sutarties vertė 18 140,32 Eur) buvo vykdomas apklausiant 3 asmenis) Vadovaujantis pirkimo metu galiojusiu Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 2 straipsnio 15 dalimi ir 92 straipsniu, perkančiosios organizacijos pirkimuose iki 58 000 Eur be PVM turėjo teisę vykdyti neskelbiamos apklausos raštu būdu (Fondas papildomai, siekdamas didesnės kontrolės, savo vidinėmis viešųjų pirkimų taisyklėmis buvo apribojęs šių pirkimų vertę iki 30 000 Eur).

7. 2018 m. inicijuotas pirkimas dėl „Epale“, „Europass“, „eTwinning“, „Facebook“ paskyrų administravimo buvo inicijuotas skelbiamu pirkimu CVP IS priemonėmis. Prie pirkimo

prisijungė 6 asmenys. Pastabų, pasiūlymų dėl pirkimo sąlygų negauta. Gautas paklausimas tik dėl pirkimo vertės, į kurį atsakius, pasiūlymą pateikė tik vienas asmuo – MB „Socialinė reklama“, kuris atitiko pirkimo sąlygas ir atitinkamai ši įmonė paskelbta pirkimo nugalėtoja.

8. Apibendrintai, kaip nurodyta aukščiau, Fondas pirkė paslaugas iš kompetentingų asmenų, sudarė sąlygas konkurencijai, vykdė pirkimus laikydamasi VPI ir vidinių Fondo viešųjų pirkimų procedūrų nustatyta tvarka. Fondas negali uždrausti dalyvauti pirkime asmeniui vien dėl to, kad jis anksčiau yra teikęs paslaugas Fondui.

Dėl vaikų vasaros stovyklų pirkimų.

9. Nesutinkame, jog Fondas pažeidė VPI 92 straipsnio 7 dalį dėl papildomų paslaugų apimčių pirkimo. **Audito** ataskaitoje nurodytas VPI straipsnis taikomas tik dėl aplinkybių, *neįrašytų į sudarytą pirkimo sutartį*. Audito ataskaitoje teisingai nurodyta, kad galimybė pirkti paslaugas buvo iš anksto įrašyta į pirkimo sąlygas ir išviešinta kartu su pirkimo sąlygomis. Visi konkurso dalyviai teikdami pasiūlymus, žinojo apie tokią galimybę (skirtingai, nei VPI 92 straipsnio 7 dalis, kuri taikoma tik tiems pirkimams, kuriuose pirkimo galimybė nebuvo iš anksto nustatyta pirkimo sąlygose ir išviešinta pirkimo metu).

10. Pažymėtina, jog prieš skelbiant edukacinių vaikų vasaros stovyklų pirkimus, Fondas konsultavosi su Viešųjų pirkimų tarnyba, prevenciškai siekdamas užkirsti kelią bet kokiems galimiems pažeidimams.

11. Nors Fondas nesutinka su Audito pastaba dėl VPI 92 straipsnio 7 dalies pažeidimo, Fondas pritaria, jog lėšų skirstymas vaikų edukacinių paslaugų stovykloms yra tobulintinas. Dėl numatytų veiklų objekto sudėtingumo, plačios geografinės aprėpties, projektuose identifikuotų subjektų rato gausos sudėtinga pasiekti norimą projekto rezultatų kokybę. 2010 m. Fondas siūlė ŠMSM keisti tokių projektų administravimo schemą, kad struktūrinę paramą būtų galima skirstyti kaip visuotinę dotaciją (angl. „global grant“). Tokiam siūlymui nebuvo pritarta.

Dėl UAB „Veikmė“.

12. Pakartotinai patvirtiname, jog vieninteliai galimi komunalinių paslaugų teikėjai – UAB „Veikmė“. Nurodytu laikotarpiu Fondas nuomojo tik dalį UAB „Veikmė“ priklausančio pastato. Likusi pastato dalis buvo nuomojama trečiųjų asmenų. Viso pastato šilumos, karšto, šalto vandens, elektros energijos suvartojimo duomenys apskaičiuojami kaip vienas vienetas, nėra techninių galimybių padalinti į dalis.

13. Audito ataskaitoje (26 puslapis) pateikta pastaba dėl UAB „Veikmė“ veiklos srities neatitikimo teikiamų paslaugų pobūdžiui. Fondo nuomone, Audito ataskaitoje nurodytas internetinis puslapis, kuriuo remtasi Audito ataskaitoje, nėra ir negali būti vienintelis pagrindas įvertinant paslaugų teikėjo kvalifikaciją. Informuojame, jog pirkimo metu dalyvis teikė savo įstatus, kuriuose nurodytos veiklos sritys, viena iš jų – „nekilnojamojo turto tvarkyba už atlygį arba pagal sutartį (68.32)“. Akivaizdu, jog asmuo turi reikiamą kompetenciją reikiamoms paslaugoms atlikti. Net jei įstatuose nebūtų nurodytos šios veiklos, uždarnosios akcinės bendrovės turi teisę užsiimti bet kokia veikla, kuri neprieštarauja imperatyvioms teisės aktų nuostatoms.

Dėl Audito ataskaitų išvadų.

14. Audito ataskaitos išvadoje (49 puslapis) Fondui nurodytos trys pastabos: i) dėl perkamų paslaugų iš institucijos darbuotojų; ii) dėl teikėjo nekompetencijos (veiklos srities neatitinkančios pirkimo objekto); iii) dėl sudarytų neobjektyvių sąlygų dalyvauti viešajame pirkime. Apibendrinant kiekvieną pastabą:

14.1. *Dėl perkamų paslaugų iš institucijos darbuotojų.* Kaip nurodyta šio rašto 2 punkte, Fondas nėra pirkęs prekių, paslaugų, darbų iš esamų darbuotojų. Dalis Audito ataskaitoje nurodytų asmenų arba niekada nedirbo Fonde, arba įsidarbino po paslaugų suteikimo, arba teikė paslaugas praėjus beveik dešimtmečiui po darbo sutarties nutraukimo. Visi paslaugų teikėjai, įskaitant buvusius darbuotojus, kurie teikė paslaugas, pasirašydami sutartį pasirašo nešališkumo deklaraciją. Apibendrintai, Fondo nuomone, Fondas valdo rizikas dėl buvusių darbuotojų paslaugų teikimo.

14.2. *Dėl teikėjo nekompetencijos (veiklos srities) neatitinkančios pirkimo objekto.* Audito ataskaitoje nurodyti teikėjai, kurių netinkama kvalifikacija Audito ataskaitoje nustatyta remiantis vien šių juridinių asmenų elektroniniais puslapiais, yra tinkamos kvalifikacijos. Teikėjų kvalifikacijos tinkamumą įrodo šio rašto 3 ir 12 punktai. Fondo nuomone, Fondas pirko paslaugas iš tinkamą kvalifikaciją turėjusių asmenų.

14.3. *Dėl sudarytų neobjektyvių sąlygų dalyvauti viešajame pirkime.* Atsižvelgiant į šio rašto 3 – 10 punktuose nurodytas aplinkybes, Fondas patvirtina, jog visos pirkimo procedūros buvo vykdomos laikantis VPI ir kitų viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reglamentavimo.

15. Fondas, atsižvelgiant Audito ataskaitoje pateiktas pastabas (49 puslapis) ir 13 punkte pateiktus paaiškinimus mano, jog prieš pateikiant Audito ataskaitą trūko galimybės Fondui pateikti paaiškinimus prieš suformuluojant išvadas. Pažymėtina, jog Fondas yra reguliariai tikrinamas Europos Komisijos bei ŠMSM įgaliotų auditorių, ir terminas audituojamai institucijai pateikti paaiškinimus įprastai yra suteikiamas.

Dėl prisijungimo prie PIDTIS.

16. Fondas patvirtina, jog prisijungimą prie PIDTIS įgijo audito metu, tačiau pažymi, jog darbuotojų deklaruojamus duomenis Vyriausioji tarnybinės etikos komisija skelbia viešai savo internetiniame puslapyje. Fondas turi paskyręs atsakingą asmenį už viešų ir privačių interesų derinimo patikrą Fonde. Kontrolės buvimą patvirtina faktas, jog visi darbuotojai, kurie pagal savo užimamas pareigas ar vykdomas funkcijas, turėtų pildyti privačių interesų deklaracijas, yra jas pateikę.

Dėl nepotizmo.

17. Audito ataskaitoje nurodyti du giminystės ryšiais susiję asmenys (vienas ryšys). Pažymime, jog giminystės ryšys (vienas darbuotojas yra vedęs kito darbuotojo seserį) atsirado asmenims dirbant Fonde. Fondui šis ryšys buvo žinomas prieš giminystės ryšiui (santuokos sudarymui) atsirandant. Šie asmenys dirba skirtinguose skyriuose, nėra vienas kitam pavaldūs. Vadovaudamiesi šiomis aplinkybėmis užtikriname, jog Fondas tinkamai valdo nepotizmo rizikas.

Direktorė

Daiva Šutinytė